

Praktikpladsmangel på rekordniveau

Unge i Københavnsområdet har sværest ved at finde praktikplads

Det er markant sværere at finde praktikplads for unge i Københavnsområdet end i resten af landet. I Københavnsområdet står mere end 6 elever og mangler en praktikplads i en virksomhed, hver gang én elev får en praktikplads. Det er markant mere end noget andet sted i landet. Samtidig viser en opgørelse af virksomhedernes ansættelser, at kun hver femte virksomhed i Københavnsområdet tager del i praktikpladsansvaret ved at ansætte lærlinge.

af senioranalytiker **Mie Dalskov Pihl** og
stud.polit. **Joachim Koch**

19. juli 2014

Analysens hovedkonklusioner

- Ikke siden den økonomiske krise satte ind har så mange unge stået og manglet en praktikplads i en virksomhed. I maj måned 2014 stod knap 13.000 unge og manglede en praktikplads.
- På landsplan står der lige nu fire elever og mangler en praktikplads, hver gang én elev indgår en praktikpladsaftale med en virksomhed. I Københavns omegn står mere end 6 elever og mangler en praktikplads i en virksomhed, hver gang én elev får en praktikplads. Dette er markant mere end noget andet sted i landet og en tredjedel sværere end på Bornholm, hvor lidt mere end 4 elever står og ser til, hver gang én elev får en plads.
- Samtidig viser tal for virksomhedernes praktikpladsansvarlighed, at sjællandske virksomheder i almindelighed og Københavnske virksomheder i særdeleshed ansætter meget få lærlinge.

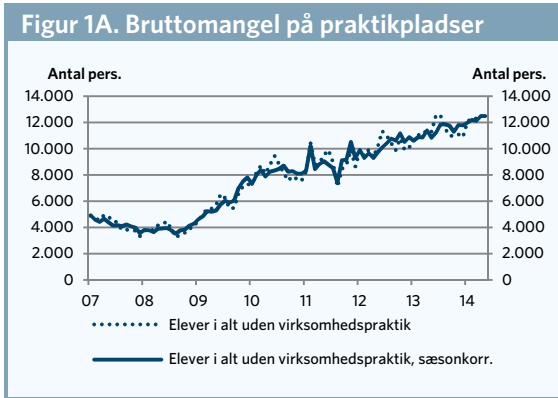
Kontakt

Senioranalytiker
Mie Dalskov Pihl
Tlf. 33557720
Mobil 26204036
md@ae.dk

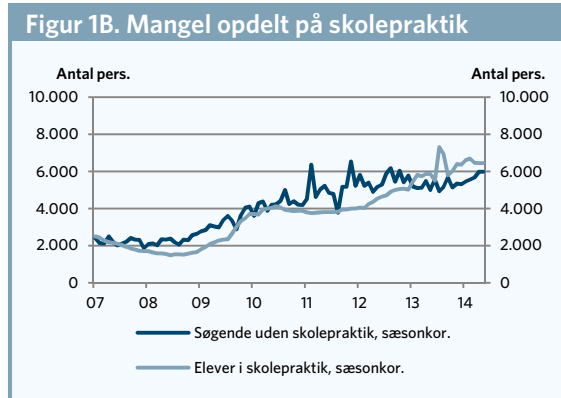
Kommunikationschef
Mikkel Harboe
Tlf. 33 55 77 28
Mobil 28 36 87 50
mh@ae.dk

Unge i København har sværest ved at finde praktikplads

Praktikpladsmanglen fortsætter med at stige. I maj 2014 stod 12.700 unge uden praktikplads i en virksomhed, jf. figur 1A. Cirka halvdelen af de unge er i skolepraktik, hvilket betyder, at de kan fortsætte på deres uddannelse, mens de resterende 6.000 unge, der hverken i skolepraktik eller i praktik i en virksomhed kan risikere ikke at komme videre på deres uddannelse, jf. figur 1B.

Anm.: Antal unge, der mangler en praktikplads i en virksomhed incl. elever i SKP.
 Kilde: AE pba. UVM's databank.

Anm.: Antal unge, der mangler en praktikplads i en virksomhed incl. elever i SKP.
 Kilde: AE pba. UVM's databank.

I maj 2014 blev der indgået lidt over 2.700 aftaler om praktik med virksomhederne, hvilket er knap 1 procent færre end på samme tid sidste år. Ser man på antallet af nye aftaler inden for de seneste 12 måneder, er der dog tale om en tilbagegang på knap 2.000 pladser eller 4 procent.

I 2013 blev der oprettet praktikpladscentre, der blandt andet skulle skabe flere korte uddannelsesaftaler, hvor virksomhederne tager en lærling i kortere tid. Af tabel 1 ses det, at der i maj måned var 28 procent flere korte uddannelsesaftaler end på samme tid sidste år.

Tabel 1. Indgåede aftaler om praktik i en virksomhed				
	maj-13	maj-14	Ændring	
	Antal pers.		Pct.	
Seneste måned	2.731	2.710	-21	-0,8
- heraf korte aftaler	224	287	63	28,1
- heraf ny mesterlære	175	138	-37	-21,1
Seneste 12 måneder	47.674	45.733	-1.941	-4,1

Anm: Tabellen viser indgåede ordinære praktikpladsaftaler.
 Kilde: AE på baggrund af UVM's databank. Udtræk d. 08.07.14.

Omkring halvdelen af de 12.700 elever uden praktikplads i en virksomhed har fortsat deres uddannelse i skolepraktik. Derved står 6.125 elever lige nu uden hverken skolepraktikplads eller praktikplads i en virksomhed.¹ På et år er antallet af elever, der står helt uden praktikplads vokset med 807 svarende til 15 procent.

¹ Der forefindes desværre ikke statistik på om de unge har sagt nej til en skolepraktikplads eller om der ikke er en skolepraktikplads i den landsdel, hvor de har taget grundforløbet. Af de 6.125 elever uden skolepraktik eller virksomhedspraktik går 5.622 elever på en uddannelse, hvor der er oprettede skolepraktikpladser.

Alt i alt svarer praktikpladsmanglen til, at der i maj måned 2014 stod 4,7 elever og manglede en praktikplads, hver gang, der var en elev, som fik en aftale med en virksomhed.

Tabel 2. Udviklingen i praktikpladsmanglen og antal søgende pr. ny plads, maj 2014

	maj-13	maj-14	Ændring	
	Antal pers.		Pct.	
Søgende uden skolepraktik	5.318	6.125	807	15,2
Elever i skolepraktik	5.965	6.585	620	10,4
Elever i alt uden virksomhedspraktik (brutto)	11.283	12.710	1.427	12,6
Antal bruttosøgende pr. ny aftale i måneden	4,1	4,7	-	-

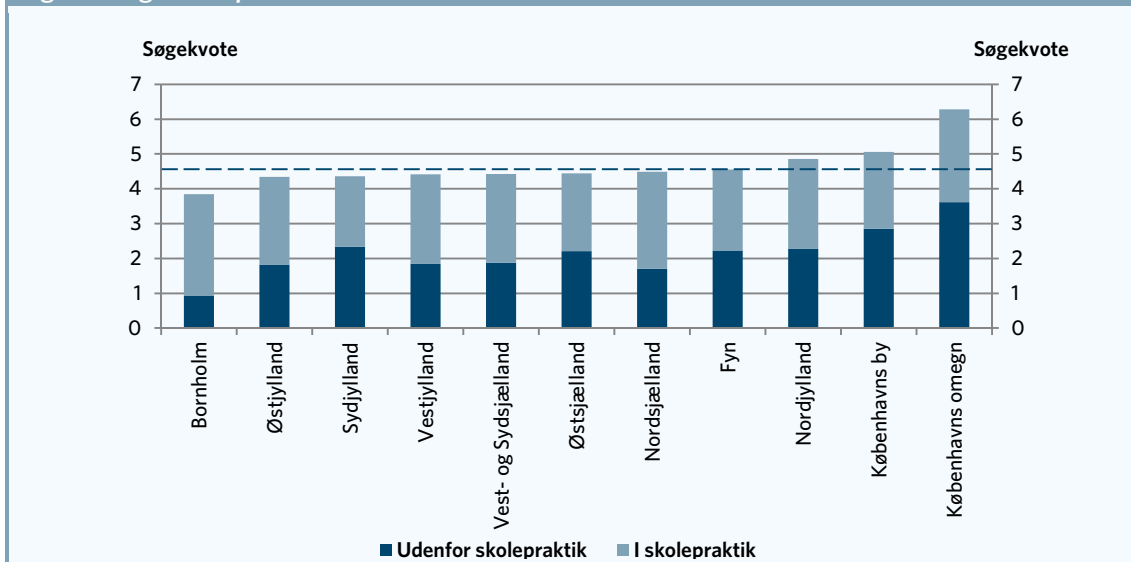
Anm: Sidste række viser, hvor mange elever, der i måneden ikke har en praktikplads i en virksomhed i forhold til, hvor mange elever, der i samme måned fik en ordinær praktikpladsaftale.²

Kilde: AE på baggrund af UVM's databank. Udtræk d. 08/07/14.

Det er markant sværere for unge i Københavnsområdet at finde praktikplads end andre steder i landet. Det fremgår af figur 2, der viser søgekvote på landsdele. I Københavns omegn³ står mere end 6 elever og mangler en praktikplads i en virksomhed, hver gang én elev får en praktikplads. Dette er markant mere end noget andet sted i landet og en tredjedel sværere end på Bornholm, hvor lidt under 4 elever står og ser til, hver gang én elev får en plads.

Ser man bort fra elever, der er i skolepraktik, og altså kan fortsætte deres uddannelse, så er det stadig i Københavns omegn, at det er sværest at finde praktikplads, og forskellen mellem top og bund er endnu mere udtalt.

Figur 2. Søgekvote på landsdele

Anm.: Figuren viser antallet af praktikpladssøgende incl. elever i SKP i forhold til antallet af indgåede praktikpladsaftaler i måneden. På elevens bopæl. Sorteret.

Kilde: AE pba. UVM's databank. Udtræk 08/07/14.

Ser man på udviklingen i antallet af elever, der hverken har skolepraktik eller praktikplads i en virksomhed, er manglen vokset med 24 procent i Københavns omegn. Det er dog ikke de største stigninger i

² Der er tale om et mål, der sætter en bestand (manglen) i forhold til en bevægelse (nye aftaler). Derfor er målet meget følsomt overfor sæsonudsving og måleperiode.

³ Dækker kommunerne Ballerup, Brøndby, Gentofte, Gladsaxe, Glostrup, Herlev, Albertslund, Hvidovre, Høje Tåstrup, Rødovre, Ishøj, Lyngby-Tårnbæk og Vallensbæk.

landet. I Syd-, Vest- og Nordjylland er manglen på praktikpladser steget med 22-68 procent. Markante stigninger, men trods alt ikke store nok til at rykke ved, at det stadig er forholdsvis lettere at finde en praktikplads i Jylland end i København.

Tabel 3. Elever uden skolepraktik og uden virksomhedspraktik

	maj-13	maj-14	Ændring	
	Antal pers.			Pct.
Københavns by	851	834	-17	-2,0
Københavns omegn	649	806	157	24,2
Nordsjælland	257	258	1	0,4
Østsjælland	261	256	-5	-1,9
Vest- og Sydsjælland	545	580	35	6,4
Bornholm	11	12	1	9,1
Fyn	520	590	70	13,5
Østjylland	774	704	-70	-9,0
Vestjylland	357	434	77	21,6
Sydjylland	533	894	361	67,7
Nordjylland	520	714	194	37,3
Uoplyst/ukendt	40	43	3	7,5
Total	5.318	6.125	807	15,2

Anm.: Antal unge, der mangler en praktikplads i en virksomhed excl. elever i SKP. Fordelt efter elevens bopæl.
 Kilde: AE pba. UVM's databank. Udtræk 08/07/14.

Sjællandske virksomheder skal tage langt større ansvar

Ser man på antallet af elever i forhold til ansatte med faglært baggrund viser det sig, at der i Nord- og Vestjylland er næsten 7 lærlinge pr. 100 faglærte i virksomhederne, mens det tilsvarende er under 6 lærlinge pr. 100 faglærte i København og Nordsjælland. Det fremgår af tabel 4.

Tabel 4. Virksomhedernes praktikpladsansvar fordelt på landsdele (2011)

	Andel virksomheder, der tager lærlinge		Elev-kvote
	Pct.	Lærlinge pr. 100 faglærte i virksomhederne	
København by	23,4	5,3	
Nordsjælland	27,4	5,9	
Københavns omegn	27,8	5,4	
Østsjælland	28,9	6,3	
Vest- og Sydsjælland	29,2	6,0	
Østjylland	30,7	6,2	
Fyn	32,1	6,7	
Bornholm	32,6	5,9	
Sydjylland	33,0	6,6	
Vestjylland	33,3	6,9	
Nordjylland	33,4	7,0	
Hele landet	30,3	6,2	

Anm.: Alle lønmodtagere har oplysninger om arbejdsstedets kommune. Hver virksomhed har fået tilknyttet den kommune, hvor flest lønmodtagere har arbejdssted. Dernæst er andelen af virksomheder pr. kommune, der har haft lærlinge beregnet. Tabellen er sorteret efter andel virksomheder, der tager lærlinge. En lærling er defineret som en ansat på fuldtid, der er i gang med et hovedforløb på en erhvervsuddannelse. Tabellen viser den gennemsnitlige elev-kvote i virksomhederne udregnet som antallet af lærlinge på virksomheden i forhold til ansatte i alt (incl. lærlinge).
 Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata (2013).

Tabel 5 viser de kommuner, hvor flest og færrest virksomheder har lærlinge. I nogle jyske kommuner har omkring 40 procent af virksomhederne lærlinge. Omvendt er det helt ned til omkring 20 procent af virksomhederne, der tager lærlinge i Nordsjælland og i omegnen af København.

Endvidere ses det, at 9 ud af 10 kommuner, hvor færrest virksomheder tager lærlinge, er sjællandske kommuner. Modsat er 9 ud af 10 kommuner, hvor andelen af virksomheder, der tager lærlinge, jyske kommuner.

Tabel 5. Kommuner hvor flest og færrest virksomheder tager lærlinge (2011)

Kommune	Pct.	Kommune	Pct.
Hørsholm	20,3	Rebild	39,2
Brøndby	21,1	Ringkøbing-Skjern	37,7
Vallensbæk	21,9	Hedensted	37,1
København	22,1	Holstebro	36,2
Albertslund	22,4	Hjørring	36,2
Fredensborg	24,2	Brønderslev	36,1
Greve	24,3	Varde	35,8
Furesø	24,5	Billund	35,7
Syddjurs	24,6	Vesthimmerlands	35,3
Gentofte	24,7	Faaborg-Midtfyn	35,2

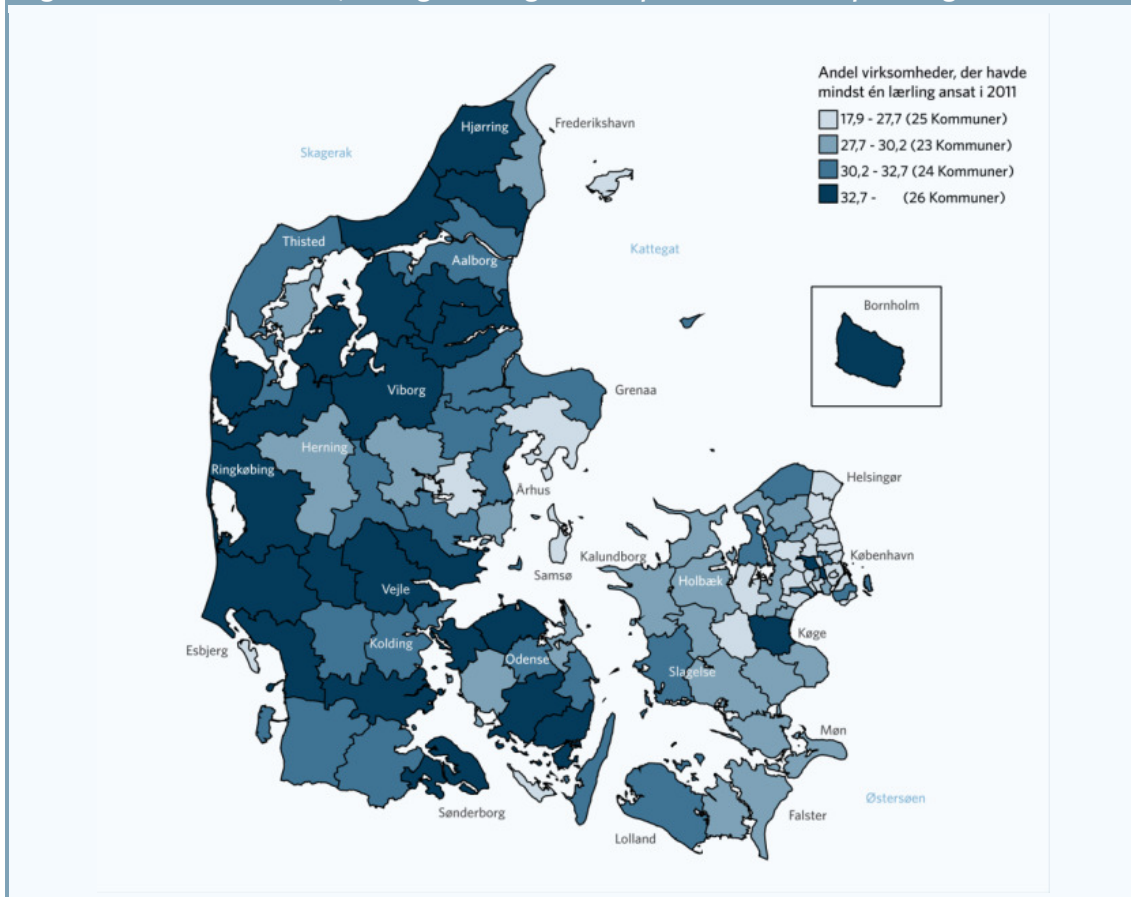
Anm: Virksomhederne er fordelt på kommuner efter lønmodtagernes arbejdssteder. Alle lønmodtagere har oplysninger om arbejdsstedets kommune. Hver virksomhed har fået tilknyttet den kommune, hvor flest lønmodtagere har arbejdssted. Dernæst er andelen af virksomheder pr. kommune, der har haft lærlinge beregnet. Tabellen er sorteret efter andel virksomheder, der tager lærlinge. En lærling er defineret som en ansat på fuldtid, der er i gang med et hovedforløb på en erhvervsuddannelse. Tabellen viser den gennemsnitlige elev-kvotient i virksomhederne udregnet som antallet af lærlinge på virksomheden i forhold til ansatte i alt (incl. lærlinge).

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata (2013).

AE har undersøgt virksomhedernes tilbøjelighed til at tage lærlinge blandt mere end 50.000 virksomheder inden for byggeri, industri og privat service.

Generelt er billedet, at jyske virksomheder er langt bedre til at tage lærlinge end sjællandske virksomheder. I Jylland tager omkring hver tredje virksomhed lærlinge, mens det er omkring hver fjerde flere steder på Sjælland. Det samlede billede fremgår af figur 4, der viser andelen af virksomheder, der tager lærlinge i Danmark.

Figur 3. Andel virksomheder, der tager lærlinge fordelt på virksomhedens placering

Anm: Alle lønmodtagere har oplysninger om arbejdsstedets kommune. Hver virksomhed har fået tilknyttet den kommune, hvor flest lønmodtagere har arbejdssted. Dernæst er andelen af virksomheder pr. kommune, der har haft lærlinge beregnet. Der ses kun på virksomheder med mindst 4 ansatte hvoraf mindst én skal have en faglært uddannelse. En lærling er defineret som en ansat på fuldtid, der er i gang med et hovedforløb på en erhvervsuddannelse.

Kilde: AE på baggrund af Danmarks Statistiks registerdata (2013).

Som analysen viser, er der mange tusinde unge, der ikke kan fuldføre deres uddannelse på landets erhvervsuddannelser. Siden den økonomiske krise satte ind i slutningen af 2007 er antallet af unge, der risikerer ikke at kunne færdiggøre deres uddannelse fordi de mangler en praktikplads, mere end fordoblet fra 2.000 til 6.000 unge pr. måned. Samtidig viser AE's fremskrivninger, at der kommer til at mangle 30.000 faglærte på arbejdsmarkedet i 2020, mens der vil være overskud af ufaglærte.

Det er paradoksalt, at under hver tredje virksomhed tager del i praktikpladssansvaret ved at have lærlinge ansat. Regeringen har med oprettelsen af praktikpladscentrene gjort meget for at imødekomme virksomhederne med indførelsen af korte uddannelsesaftaler, der således afhjælper de virksomheder, der stadig har svært ved at binde sig for lærlinge i hele uddannelsestiden eller er for specialiserede. De virksomheder kan nu tage lærlinge i kortere tid end den fulde uddannelsestid. Endnu ser det ikke ud til at dette har fået virksomhederne til at tage flere elever, idet manglen på praktikpladser fortsat er massiv.